

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER

p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

Xalqaro ilmiy jurnal

2026 №1
(10)

SAMARQAND – 2026

p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

XALQARO ILMIY JURNALI

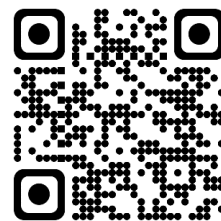
“TURKOLOGICAL RESEARCH” INTERNATIONAL SCIENTIFIC
JOURNAL

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Jurnal rasmiy sayti: <https://turkologiya.samdu.uz/>

SAMARQAND – 2026

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Bosh muharrir:	Bosh muharrir o‘rinbosari:
Juliboy ELTAZAROV <i>f.f.d., professor (O‘zbekiston)</i>	Roxila RUZMANOVA <i>f.f.n., dotsent (O‘zbekiston)</i>
TAHRIRIYAT KENGASHI:	
<p>Rustam XALMURADOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti rektori (O‘zbekiston);</p> <p>Hakim XUSHVAQTOV – f.m.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston);</p> <p>Akmal AHATOV – t.f.d., professor, Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti xalqaro hamkorlik bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston);</p> <p>Muslihiddin MUHIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Ibodulla MIRZAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Shuhrat SIROJIDDINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Suyun KARIMOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Murodqosim ABDIYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Azamat PARDAYEV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Musa YULDASHEV – f.f.n., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Dilfuza DJURAKULOVA – t.f.n., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Aftondil ERKINOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Qosimjon SODIQOV – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p> <p>Muhabbat QURBONOVA – f.f.d., professor (O‘zbekiston);</p>	<p>Ali AKAR – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Abduselam ARVAS – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Funda TOPRAK – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Musa Shamil YUKSEL – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Temur KOJAO‘G‘LI – f.f.d., professor (AQSH);</p> <p>Hayrunnisa ALAN – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Varis CHAKAN – f.f.d., professor (Turkiya);</p> <p>Elchin IBROHIMOV – f.f.d., professor (Ozarbayjon);</p> <p>Emrah YILMAZ – Phd, dotsent (Turkiya);</p> <p>Foziljon SHUKUROV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Dilshod XURSANOV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Shahnoza XUSHMURODOVA – DSc, professor (O‘zbekiston);</p> <p>Dinara ISLAMOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Feruza JUMANIYAZOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Istoda RASULOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Dilorom MUMINOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Zarifa XUSANOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Ahmadjon MAVLONOV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Ilyos JO‘RAYEV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Ibodullo ZUBAYDULLAYEV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Bahora YUNUSOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);</p> <p>Feruza MANUKYAN – Phd (O‘zbekiston);</p> <p>Mas’ul muharrir: PhD, dotsent Zokir BAYNAZAROV (O‘zbekiston);</p> <p>Texnik xodim: Raxmatulla SHOKIROV (O‘zbekiston).</p>

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Главный редактор:	Заместитель главного редактора:
Жулибой ЭЛТАЗАРОВ <i>д.ф.н., профессор (Узбекистан)</i>	Рохила РУЗМАНОВА <i>к.ф.н., доцент (Узбекистан)</i>
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:	
<p>Рустам ХАЛМУРАДОВ – д.т.н., профессор, ректор Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);</p> <p>Хаким ХУШВАКТОВ – д.ф.м.н., профессор, проректор по научной работе и инновациям Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);</p> <p>Акмал АХАТОВ – д.т.н., профессор, проректор по международному сотрудничеству Самаркандского государственного университета имени Ш.Рашидова (Узбекистан);</p> <p>Муслихиддин МУХИДДИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Ибодулла МИРЗАЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Шухрат СИРОЖИДДИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Суюн КАРИМОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Муродкасым АБДИЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Азамат ПАРДАЕВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Муса ЮЛДАШЕВ – к.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Дилфуза ДЖУРАКУЛОВА – к.и.н., доцент (Узбекистан);</p> <p>Афтондил ЭРКИНОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Касимжон СОДИКОВ – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Мухаббат КУРБАНОВА – д.ф.н., профессор (Узбекистан);</p> <p>Али АКАР – д.ф.н., профессор (Турция);</p>	<p>Абдуселам АРВАС – д.ф.н., профессор (Турция);</p> <p>Фунда ТОПРАК – д.ф.н., профессор (Турция);</p> <p>Муса Шамиль ЮКСЕЛЬ – д.ф.н., профессор (Турция);</p> <p>Темур КОДЖАОГЛУ – д.ф.н., профессор (США);</p> <p>Хайрунниса АЛАН – д.ф.н., профессор (Турция);</p> <p>Варис ЧАКАН – д.ф.н., профессор (Турция);</p> <p>Эльчин ИБРАГИМОВ – д.ф.н., профессор (Азербайджан).</p> <p>Эмрах ЙИЛМАЗ – PhD, доцент (Турция);</p> <p>Фозилжон ШУКУРОВ – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Дилшод ХУРСАНОВ – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Шахноза ХУШМУРОДОВА – DSc, профессор (Узбекистан);</p> <p>Динара ИСЛАМОВА – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Феруза ДЖУМАНИЯЗОВА – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Истода РАСУЛОВА – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Дилором МУМИНОВА – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Зарифа ХУСАНОВА – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Ахмаджон МАВЛОНОВ – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Илёс ЖУРАЕВ – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Иболулло ЗУБАЙДУЛЛАЕВ – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Бахора ЮНУСОВА – PhD, доцент (Узбекистан);</p> <p>Феруза МАНУКЯН – Phd (Узбекистан);</p> <p>Ответственный редактор: PhD, доцент Зокир БАЙНАЗАРОВ (Узбекистан)</p> <p>Технический персонал: Рахматулла ШОКИРОВ (Узбекистан)</p>

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ”

Chief Editor:/ Deputy Chief Editor:

Baş Editör:/ Baş Editör Yardımcısı:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Uzbekistan)
Ass. Prof. Dr. Rokhila RUZMANOVA (Uzbekistan)

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Özbekistan)
Doç. Dr. Rohila RUZMANOVA (Özbekistan)

EDITORIAL TEAM:/ BİLİM KURULU:

Prof. Dr. Rustam KHALMURADOV – Rector of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);
Prof. Dr. Hakim KHUSHVAKTOV – Vice-Rector for Research and Innovation, Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);
Prof. Dr. Akmal AKHATOV – Vice-Rector for International Cooperation of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);
Prof. Dr. Muslihiddin MUKHIDDINOV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Ibodulla MIRZAEV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Shukhrat SIROJIDDINOV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Suyun KARIMOV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Murodkasim ABDIEV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Azamat PARDAEV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Musa YULDASHEV (Uzbekistan);
Ass. Prof. Dr. Dilfuza DJURAKULOVA (Uzbekistan);
Prof. Dr. Aftondil ERKINOV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Kasimjon SODIKOV (Uzbekistan);
Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Uzbekistan);
Prof. Dr. Ali AKAR (Turkey);
Prof. Dr. Abduselam ARVAS (Turkey);
Prof. Dr. Funda TOPRAK (Turkey);
Prof. Dr. Musa Shamil YUKSEL (Turkey);
Prof. Dr. Temur KOJA OGLU (USA);
Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Turkey);
Prof. Dr. Varis CHAKAN (Turkey);
Prof. Dr. Elchin IBRAHIMOV (Azerbaijan);
Ass. Prof. PhD. Emrah YILMAZ (Turkey);
Ass. Prof. PhD. Foziljon SHUKUROV (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Dilshod KHURSANOV (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Shakhnoza KHUSHMURODOVA (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Dinara ISLAMOVA (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Feruza JUMANIYAZOVA (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Istoda RASULOVA (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Dilorom MUMINOVA (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Zarifa KHUSANOVA (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Akhmadjon MAVLONOV (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Ilyos JURAYEV (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Ibodullo ZUBAYDULLAYEV (Uzbekistan);
Ass. Prof. PhD. Bakhora YUNUSOVA (Uzbekistan);
PhD. Feruza MANUKYAN (Uzbekistan);
Managing editor: *Ass. Prof. PhD. Zokir BAYNAZAROV* (Uzbekistan)
Technical staff: *Rakhmatulla SHOKIROV* (Uzbekistan)

Prof. Dr. Rustam HALMURADOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Rektörü (Özbekistan);
Prof. Dr. Hakim HUŞVAKTOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Araştırma ve İnovasyondan Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);
Prof. Dr. Akmal AHATOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Uluslararası İşbirliğinden Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);
Prof. Dr. Muslihiddin MUHİDDİNÖV (Özbekistan);
Prof. Dr. İbodulla MİRZAYEV (Özbekistan);
Prof. Dr. Şuhrat SİROCİDDİNÖV (Özbekistan);
Prof. Dr. Suyun KARİMOV (Özbekistan);
Prof. Dr. Murodkasım ABDİYEY (Özbekistan);
Prof. Dr. Azamat PARDAYEV (Özbekistan);
Prof. Dr. Musa YULDAŞEV (Özbekistan);
Doç. Dr. Dilfuza CURAKULOVA (Özbekistan);
Prof. Dr. Aftondil ERKİNOV (Özbekistan);
Prof. Dr. Kasimcon SODİKOV (Özbekistan);
Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Özbekistan);
Prof. Dr. Ali AKAR (Türkiye);
Prof. Dr. Abdusalem ARVAS (Türkiye);
Prof. Dr. Funda TOPRAK (Türkiye);
Prof. Dr. Musa Şamil YÜKSEL (Türkiye);
Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU (ABD);
Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Türkiye);
Prof. Dr. Varis ÇAKAN (Türkiye);
Prof. Dr. Elçin İBRAHİMOV (Azerbaycan);
Doç. Dr. Emrah YILMAZ (Türkiye);
Doç. Dr. Fozilcon ŞUKUROV (Özbekistan);
Doç. Dr. Dilşod HURSAVOV (Özbekistan);
Prof. Dr. Şahnoza HUŞMURODOVA (Özbekistan);
Doç. Dr. Dinara İSLAMOVA (Özbekistan);
Doç. Dr. Feruza CUMANIYAZOVA (Özbekistan);
Doç. Dr. Istoda RASULOVA (Özbekistan);
Doç. Dr. Dilorom MUMİNOVA (Özbekistan);
Doç. Dr. Zarifa HUSANOVA (Özbekistan);
Doç. Dr. Ahmadjon MAVLONOV (Özbekistan);
Doç. Dr. Ilyos JÖRAYEV (Özbekistan);
Doç. Dr. Ibodullo ZUBAYDULLAYEV (Özbekistan);
Doç. Dr. Bahora YUNUSOVA (Özbekistan);
Dr. Feruza MANUKYAN (Özbekistan);
Sorumlu Editör: *Doç., Dr. Zokir BAYNAZAROV* (Özbekistan)
Teknik Personel: *Rahmatullah ŞOKİROV* (Özbekistan)

MUNDARIJA | CONTENT | İÇERİK | СОДЕРЖАНИЕ
BOKU QURULTOYINING 100 YILLIGI

Inomjon AZIMOV	
I-Turkologiya qurultoyida yozuv masalasi.....	8
МАРАЗЫКОВ Турусбек Сейдакматович	
Бир тутумдуу жөнөкөй сүйлөмдөрдү классификациялоодо айрым бир маселелер.....	17
Elçin İBRAHİMOV	
Birinci Türkoloji qurultayda əlifba müzakirələri	27
Jo'ra Ochilovich XUDOYBERDIYEV	
Rossiyada turkologiya qurultoyini chaqirishga qilingan harakatlar	48
Emrah YILMAZ	
Türkiye'de Türkoloji'nin tarihsel seyri ve akademik inşası.....	62
Hezretgulı DURDIYEV, Kasım GAYİPOV	
Latin alfabesine geçiş sürecinde Birinci Türkoloji Kurultayı'nın stratejik rolü.....	82
TURKOLOG OLIMLAR HAYOTI	
ЮЛДАШЕВ Мусо Мухаммадиевич, ЮЛДАШЕВА Дильшода Мусаевна	
Игорь Валентинович Кормушин и его вклад в развитие тюркологии: исследовательское, организационное и международное измерения.....	90
TURKIY TILLAR VA TILSHUNOSLIKKA OID TADQIQOTLAR	
Игорь Валентинович КОРМУШИН	
О некоторых особенностях данных Махмуда Кашгари по тюркским диалектам XI в.	100
СДОБНИКОВ Вадим Витальевич	
Основные подходы к переводу священного корана на узбекский и русский языки	107
ЗУБАЙДУЛЛАЕВ Ибодулло Амриллоевич	
Роль тюркских языков как посредников в заимствовании исламской религиозной лексики в русский язык: исторический и лингвокультурологический аспекты.....	116
Narbibiş ŞAMMAÏEWA	
Frazeologik birlikleriñ sözlükde yerleşdirilişi.....	123
XOLMANOVA Zulxumor Turdiyevna	
Turkiy tillardagi lug'aviy birliklarning milliy tafakkurni aks ettirish va ma'lumot berish funksiyasi.....	130
MAVLONOV Axmadjon Xoshimovich	
Qipchoq shevasi leksikasining tarkibiy-mazmuniy tahlili.....	137
Nuriddin Abdumannonovich ALTINBOYEV	
Turk maqollarida zoonimlarning lingvomadaniy talqini: oila konsepti doirasida.....	148
Shakhnoza KHUSHMURODOVA	
The social nature of language and its role in shaping identity	156
XUSANOVA Gulasal Shuhratjon qizi	
Turli millat o'yinlari nomlarining etimologik tahlili	161
ADABIY ALOQALAR, QIYOSIY TILSHUNOSLIK VA ADABIYOTSHUNOSLIK	
SALOHİY Dilorom Isomiddin qizi	
“Boburnoma”da ayollar timsollari tadqiqi	167
Ekrem Çulfa	
21. yüzyılın Psikososyal ve pedagojik krizlerine karşı bir panzehir: Ali Şir Nevâî'nin “insan-ı kâmil” paradigması	178
Akram Haydarovich TOSHPO'LATOV	
Metamorfoza hodisasining badiiy-falsafiy ahamiyati	188
Foziljon SHUKUROV	
Isomiy Samarqandiyning “Futuh us-salotin” asarida Nizomiy dostonchilik an'alariga ergashish.....	197
MUXITDINOVA Badiya Muslihiddinovna, AXMEDOVA Baxtigul Xaitmurot qizi	
“Alpomish” dostoni va “Kitobi Dada Qo'rqut” asarida farzandsizlik motivi	205
ЮСУПОВА Шохсанам Мирзали кизи	
Прагматический анализ табуированных единиц в художественном тексте и методика интерпретации в полиэтнической аудитории.....	210
TURKIY XALQLAR TARIXI	
Zhalgas AYT MURATOV, Janilsin AYT MURATOVA	
İlk Karakalpak oyuncusu ve sanat emekçisi.....	217
DAVRONOV Xolbek Zokir o'g'li	
XVI asr ikkinchi yarmida Usmonli – Buxoro diplomatiyasi va unda Eron omili	225
Shoira HAMDAMOVA	
Samarqand viloyatida vaqf mulklarining boshqaruvi: Maxdumi Xorazmiy madrasasi vaqfnomasi tahlili	232

AZIZ MUSHTARIY!

Jurnalimizning ushbu soni 100 yilligini nishonlayotganimiz Birinchi Boku Turkologiya qurultoyining tarixiy va ilmiy merosi, alifbo munozaralari hamda sohaning akademik shakllanishiga bag'ishlangan teran tadqiqotlarni o'z ichiga oladi. Maqolalarning asosiy mazmunini Mahmud Koshg'ariyning dialektologik ma'lumotlaridan tortib, Qur'oni Karimning o'zbek va rus tillaridagi tarjimalariga doir asosiy yondashuvlargacha, turkiy tillardagi leksik-semantik birliklarning milliy tafakkurni aks ettirish funksiyasidan madaniy o'zlikni shakllantirishdagi lisoniy omillargacha bo'lgan keng ko'lamli mavzular tashkil etadi. Shuningdek, rus tilidagi islomiy terminologiya shakllanishida turkiy tillarning vositachilik roli, maqollardagi zoonimlarning lingvokulturologik tahlili, frazeologik birliklarning leksikografik talqini va badiiy matnlardagi tabu birliklarning pragmatik tahlili kabi o'ziga xos mavzular fanlararo uslubda tadqiq etilgan. Alisher Navoiyning "Komil inson" paradigmasi, "Boburnoma"dagi ayollar timsollari, Alpomish va Qo'rqut ota kitobidagi mushtarak motivlar hamda Nizomiy dostonchilik an'analarining Futuhu's-Salotin asaridagi akslari sinchiklab o'rganilgan. Bundan tashqari, metamorfoza hodisasining falsafiy asoslari, XVI asr Usmonli–Buxoro diplomatiyasi, Samarqanddagi vaqf mulklari boshqaruvi va qoraqalpoq sahna san'atining ilk namoyandalari kabi sotsiomadaniy tadqiqotlar turkologiya sohasiga yangi ufqlarni ochib beradi. Tahrir hay'ati sifatida turkiy dunyoning til, tarix va san'at merosiga nur sochuvchi ushbu boy ilmiy xazinani sizlarga taqdim etayotganimizdan mamnunmiz.

TAHRIRIYAT

DEAR READER!

This issue of our journal brings together in-depth studies focusing on the historical and scientific legacy of the First Turkology Congress in Baku, of which we celebrate the 100th anniversary, along with alphabet discussions and the academic construction of the field. The core axis of the articles ranges from Mahmud al-Kashgari's dialectological data to the fundamental approaches in the translations of the Holy Quran into Uzbek and Russian; and from the function of lexical-semantic units in reflecting national thought in Turkic languages to linguistic factors in the shaping of cultural identity. Within this framework, unique topics such as the intermediary role of Turkic languages in the formation of Islamic terminology in Russian, the linguacultural analysis of zoonyms in proverbs, the lexicographical placement of phraseological units, and the pragmatic analysis of taboo expressions in literary texts have been examined through an interdisciplinary method. Ali Şîr Nevâî's "The Perfect Human" paradigm, female figures in the Baburnama, common motifs in Alpamysh and the Book of Dede Korkut, and the reflections of the Nizami poetic tradition in the work Fütühü's-Selâtin have been meticulously analyzed. Furthermore, sociocultural studies such as the philosophical background of the metamorphosis phenomenon, 16th-century Ottoman–Bukhara diplomacy, the management of waqf properties in Samarkand, and the pioneers of Karakalpak performing arts open new windows for Turkology research. As the Editorial Board, we take great pride in presenting this rich heritage that sheds light on the linguistic, historical, and artistic legacy of the Turkic world.

EDITORIAL BOARD

SEVGİLİ OKUYUCU!

Dergimizin bu sayısı; 100. yılını idrak ettiğimiz Bakü Birinci Türkoloji Kurultayı'nın tarihsel ve bilimsel mirası, alfabe tartışmaları ve sahanın akademik inşası üzerine odaklanan derinlikli çalışmaları bir araya getirmektedir. Yazıların ana eksenini; Mahmut Kaşgarlı'nın diyalektolojik verilerinden Kur'an-ı Kerim'in Özbekçe ve Rusça tercümelerindeki temel yaklaşımlara, Türk lehçelerindeki leksik-semantik birimlerin milli tefekkürü yansıtırma işlevinden kültürel kimliğin şekillenmesindeki dilsel faktörlere kadar geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Bu çerçevede; Türk dillerinin Rusçadaki İslami terminolojinin oluşumundaki aracı rolü, atasözlerindeki zoonimlerin lingvokültürel tahlili, frazeolojik birimlerin leksikografik yerleşimi ve edebî metinlerdeki tabu ifadelerin pragmatik analizi gibi özgün konular disiplinlerarası bir yöntemle incelenmiştir. Ali Şîr Nevâî'nin "İnsan-ı Kâmil" paradigması, Babürnâme'deki kadın timsalleri, Alpamyş ve Kitab-ı Dede Korkut'taki ortak motifler ile Nizâmî destancılık geleneğinin Fütühü's-Selâtin eserindeki akisleri titizlikle irdelenmiştir. Ayrıca metamorfoz hadisesinin felsefi arka planı, XVI. yüzyıl Osmanlı-Buhara diplomasisi, Semerkant'taki vakıf yönetimi ve Karakalpak sahne sanatlarının öncü isimleri gibi sosyokültürel çalışmalar, Türkoloji araştırmalarına yeni pencereler açmaktadır. Yayın Kurulu olarak; Türk dünyasının dil, tarih ve sanat mirasına ışık tutan bu zengin birikimi sizlerle buluşturmanın kıvancını yaşıyoruz.

YAYIN KURULU

УВАЖАЕМЫЙ ЧИТАТЕЛЬ!

В данный номер журнала включены исследования, посвященные историческому и научному наследию Первого Бакинского тюркологического съезда, 100-летие которого мы празднуем в текущем году, дебатам об алфавите и академическому становлению тюркологии. В центре внимания — широкий спектр тем: от диалектологических сведений Махмуда Кашгари до основных подходов к переводам Корана на узбекский и русский языки, от функции отражения национального сознания лексико-семантических единиц в тюркских языках до языковых факторов лультурного самосознания. Кроме того, в междисциплинарном аспекте исследованы такие темы, как посредническая функция тюркских языков в формировании исламской терминологии в русском языке, лингвокультурологический анализ зоонимов в пословицах. В выпуске основательно изучены парадигма «Совершенного человека» Алишера Навои, женские образы «Бабур-наме», общие мотивы в поэме «Алпамыш» и «Книге моего деда Коркута», а также традиции поэмотворчества Низами в произведении «Футух ус-салатин». Философские основы явления метаморфозы, вопросы Османско-Бухарской дипломатии XVI века, вакуфного управления в Самарканде, исследование первых представителей каракалпакского сценического искусства и другие социокультурные исследования открывают новые горизонты в тюркологии. Редакционная коллегия рада представить вам это богатое наследие, освещающее язык, историю и искусство тюркского мира.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

FRAZEOLOGIK BIRLIKLERIŇ SÖZLÜKDE ÝERLEŞDIRILIŞI

Prof. Dr. Narbibiş ŞAMMAÝEWA,

Türkmenistan Eđitim Bakanlığı

Seyitnazar Seydi Türkmen Devlet Öđretmenlik Enstitüsü
(Türkmenabat, Türkmenistan)

 E-mail: narbibish06@mail.ru

 ORCID: 0009-0004-2132-436X

 DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19709357>

Annotasiýa

Türkmen dil biliminiň iň möhüm ugurlarynyň biri bolan Türkmen frazeografiýasynyň nazary esaslary we frazeologiki sözlükleri düzmek däbi häzirki döwürde hem doly we hemmetaraplaýyn öwrenilmän gelyän meseleleriň biridir. Türkmen frazeografiýasynyň taryhynda düýpli öwrülişik bolan, özünde üç müňden gowrak frazeologik birliji jemleýän ilkinji uly göwrümlü frazeologik sözlük 1976-njy ýylda neşir edildi. Bu neşir, türkmen frazeograflarynyň bu ugurdaky ilkinji tejribesi bolup, öz döwrüniň ylmy talaplaryna görä möhüm bir gollanmadyr. Elbetde, ilkinji tejribe bolandygy sebäpli, bu sözlügiň hem özüne mahsus artykmaçlyklary we amaly-teoretiki kemçilikleri bar. Sözlügiň iň uly artykmaçlygy, türkmen diliniň baý frazeologik gatlagyny ylmy esasyda tertibe salmagy we bu ugurda işleýän hünärmenler, edebiyatçylar hem-de terjimeçiler üçin ygtybarly çeşme hökmünde hyzmat etmegidir. Emma, sözlügiň madda gurluşynda (slovarnaya statya) duş gelyän kemçilikler, şol döwürde türkmen frazeologiýasynyň teoretiki ösüşiniň entek kanagatlanarsyz derejededigini, frazeologik birlikleriň klassifikasiýasy we düşündiriş usullary baradaky ylmy garaýyşlaryň kämilleşmeginiň zerurdygyny subut edýär. Bu işde sözlügiň madda gurluşy, baş sözüň saýlanyp alnyşy we illýustrasiýa (mysallar) bölümi häzirki zaman leksikografik kadalary esasynda seljerilýär.

Açar sözler: *Türkmen frazeografiýasy, madda gurluşy, baş söz, frazeologik kesgitleme, stilistik belgiler, glossa, illýustrasiýa, leksikografik usullar.*

FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING LUG‘ATDA JOYLASHTIRILISHI

Narbibish Shammayeva

Turkmaniston Ta'lim vazirligi,

Seyitnazar Seydi nomidagi Turkman davlat o‘qituvchilar instituti
professori, f.f.d. (Turkmanobod, Turkmaniston)

Annotatsiya

Turkman tilshunosligining eng muhim yo‘nalishlaridan biri bo‘lgan Turkman frazeografiyasining nazariy asoslari va frazeologik lug‘atlarni tuzish an‘anasi hozirgi kunda ham to‘liq va har tomonlama o‘rganilmagan masalalardan biridir. Turkman frazeografiyasi tarixida tub burilish yasagan, o‘zida uch mingdan ortiq frazeologik birlikni jamlagan ilk yirik hajmli frazeologik lug‘at 1976-yilda nashr etilgan. Ushbu nashr turkman frazeograflarining bu sohadagi ilk tajribasi bo‘lib, o‘z davrining ilmiy talablariga ko‘ra muhim qo‘llanma hisoblanadi. Albatta, ilk tajriba bo‘lganligi sababli, ushbu lug‘atning ham o‘ziga xos afzalliklari va amaliy-nazariy kamchiliklari mavjud. Lug‘atning eng katta afzalligi shundaki, u turkman tilining boy frazeologik qatlamini ilmiy asosda tartibga soladi hamda ushbu sohada faoliyat yuritayotgan mutaxassislar, adabiyotshunoslar va tarjimonlar uchun ishonchli manba bo‘lib xizmat qiladi. Biroq, lug‘atning

maqola qurilishida (slovarnaya statya) uchraydigan kamchiliklar o'sha davrda turkman frazeologiyasining nazariy rivojlanishi hali qoniqarsiz darajada bo'lganligini, frazeologik birliklarning klassifikatsiyasi va izohlash usullari bo'yicha ilmiy qarashlarni takomillashtirish zarurligini isbotlaydi. Ushbu ishda lug'at maqolasining tuzilishi, bosh so'zning tanlanishi va illyustratsiya (misollar) bo'limi zamonaviy leksikografik qoidalar asosida tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: *Turkman frazeografiyasi, lug'at maqolasi qurilishi, bosh so'z, frazeologik ta'rif, stilistik belgilar, glossa, illyustratsiya, leksikografik usullar.*

THE ARRANGEMENT OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN THE DICTIONARY

Prof. Dr. Narbibish Shammayeva

Ministry of Education of Turkmenistan

Seyitnazar Seydi Turkmen State Teaching Institute

(Turkmenabat, Turkmenistan)

Abstract

The theoretical foundations of Turkmen phraseography and the tradition of compiling phraseological dictionaries, one of the most vital branches of Turkmen linguistics, remain issues that have not yet been fully and comprehensively studied. The first large-scale phraseological dictionary, containing more than three thousand phraseological units, was published in 1976, marking a significant turning point in the history of Turkmen phraseography. As the first experience of Turkmen phraseographers in this field, this publication serves as an essential guide according to the scientific requirements of its period. Naturally, being a pioneering effort, this dictionary possesses its own unique advantages as well as practical and theoretical shortcomings. Its greatest merit lies in the systematic organization of the rich phraseological layer of the Turkmen language on a scientific basis, serving as a reliable source for specialists, literary scholars, and translators working in this field. However, the deficiencies observed in the structure of the dictionary entry (slovarnaya statya) indicate that the theoretical development of Turkmen phraseology was at an unsatisfactory level at that time and underscore the need to refine scientific perspectives on the classification and definition methods of phraseological units. In this study, the structure of the dictionary entry, the selection of the headword, and the illustration (examples) section are analyzed in accordance with modern lexicographical standards.

Key words: *Turkmen phraseography, dictionary entry structure, headword, phraseological definition, stylistic labels, gloss, illustration, lexicographical methods.*

Giriş

Türkmen diliniň baý we çuňňur kökleri, halkymyzyň taryhy dowamynda kemala getiren ruhy hazynasy bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr. Bu genji-hazynanyň iň gymmatly we täsirli gatlagyny bolsa frazeologik birlikler emele getirýär. Frazeologiya diňe bir sözleriň durnukly birleşmesi bolman, eýsem, milletiň dünýägaraýşynyň, taryhy tejribesiniň, pelsepesiniň we estetik gymmatlyklarynyň dil arkaly beýan edilýän iň ýokary görnüşidir. Häzirki zaman dil biliminiň ösüş akymynda türkmen frazeologiyasyny öwrenmek, diňe bir leksikologik mesele däl-de, eýsem, halkyň kognitiw aňyny we medeni koddaryny aýdyňlaşdyrmak nukdaýnazaryndan örän möhüm ähmiýete eýedir. Emma muňa garamazdan, Türkmen frazeologiyasynyň nazary esaslarynyň we frazeografik däpleriniň häzirki zaman ylmyň talaplaryna laýyklykda doly we hemmetaraplaýyn seljermegi henizem çözülmeli meseleleriň hatarynda durýar.

Frazeologik birlikleriň semantik gurluşy, olaryň manysynda emele gelyän denotatiw we konnotatiw gatlaklar, durnukly birleşmeleriň nominatiw aýratynlyklary Türkmenistanyň dilçileri tarapyndan has-da çuňlaşdyrylyp öwrenilmelidir. Onomasiologiýa ylmynyň çäklerinde seredilende, atlandyrmak prosesiniň “ikilenç nominasiýa” görnüşi, dilimiziň döredijilikli we dinamiki häsiýetini görkezýän esasy guraldyr. Türkmen dili özüniň obrazlylygy we çeperçilik serişdeleriniň baýlygy bilen tapawutlanýar. Mysal üçin, adamyň ruhy we fiziki sagdynlygyny suratlandyrmak üçin ulanylýan frazeologizmler, halkymyzyň tebigat bilen bolan içki sazlaşygyny we dünýäni nähili kabul edýändigini görkezýän kämil nusgalardyr. Bu birlikleriň semantik meýdanda tutýan orny, olaryň sinonimik we antonimik hatarlary, şeýle hem frazeologik manyda ýüze çykýan stilistik öwüşgünler häzirkizaman leksikografiýasynyň we frazeografiýasynyň özeni hasaplanýar. Frazeografiýa, ýagny frazeologik sözlükleri düzmek ylmy, bu durnukly birleşmeleriň diňe bir sanawyny düzmek däl-de, eýsem, olaryň manysynyň bütin inçeligi bilen açylyp görkezilmegidir. Sözlük makalasynyň gurluşy, baş sözün saýlanylyşy we degişli düşündirişleriň (kesgitlemeleriň) takyklygy bu ugurdaky ylmy gözlegleriň hilini kesgitleýän esasy ölçeglerdir. Ilkinji uly göwrümlü türkmen frazeologik sözlüginin 1976-njy ýylda neşir edilmegi bu ugurda uly ädim bolan hem bolsa, häzirkizaman leksikografik usullarynyň we halkara standartlarynyň ulanylmagy, dilimiziň baýlygyny dünýä derejesinde görkezmäge mümkinçilik berer. Şu makalada biz frazeologik birlikleriň sözlükde ýerleşdirilişiniň nazary meselelerine, madda gurluşynyň elementlerine we konnotatiw manynyň sözlükde beýan ediliş usullaryna giňişleýin serederis.

Türkmen Frazeografiýasynyň Nazary Meseleleri We Sözlük Makalasynyň Gurluşy

Türkmen dilinde frazeologiýa babatda ylmy gözlegler henizem kanagatlanarly ýagdaýda däl. Elbetde, türkmen dilindäki frazeologik birlikleriň semantik gurluşynyň meseleleriniň ylmy taýdan öwrenilişi yza galýar, ýöne bu olaryň çözülip bilinmejekdiginde aňlatmaýar.

Frazeologik birlikleriň semantik gurluşy, olaryň manysynyň denotatiw we konnotatiw bölekleri; semantik meýdanda frazeologiki birlikleriň paradigmatici gatnaşyklary, frazeologiki birlikleriň manysynda funksional we stilistik öwüşgünler ýaly meseleler öz çözügüne garaşýar.

Frazeologik sözlükde **sözlük makalasynyň** gurluşy, **baş söz** meselesi, **kesgitlemäniň** takyklygy, frazeologik manynyň konnotatiw bölegini düşündirmegiň serişdeleri hökmünde **belgi, glossa, illýustrasiýa** ýaly frazeografiki meseleler häzirkizaman dil bilimi ylmynyň ösüş derejesinde çözülip bilner.

Daş-töweregimizi gurşap alan zatlary atlandyrmagy öwrenýän ylm “onomasiologiýa” öz gözbaşyny gadymy döwürlerden alýar. At bermek teoriýasy gadymy pelsepäniň möhüm bölegini emele getirip, atlandyrmagyň logiki-filosofiki çekişmelerine degişli nominalistler bilen realistleriň arasyndaky jedel “tebigy ýagdaýda” ýa-da belli bir ylalaşyk esasynda atlandyrylýandygy bilen bagly “uniwersallar”taglymatynyň çäklerinde çözülýärdi.

Atlandyrmak prosesinde nominasiýanyň maglumat-semantik tarapyny işjeňleşdirmek, dil biliminiň kognitologiýa, lingwokulturologiýa, ontologiýa, semasiologiýa, psiholingwistika, sosiolingwistika bölümleri üçin örän möhümdir.

Ilkinji atlandyrmak köplenç sözleriň üsti bilen bolup, olar zatlary, hadysalary, gymyldy-hereketleri aňlatmak üçin ulanylýar. Dil birlikleriniň atlandyrmak prosesine gatnaşyşy boýunça, onomasiologiýada orun alan *ilkinji we ikilenç atlandyrmak* adalgalary inlis dilinde “*primary and secondary nomination*”, rus dilinde “*первичная и вторичная номинация*” görnüşinde ulanylýar. Ikilenç atlandyrmada dakylan at diliň ösmeginde we dünýä maglumatlaryny ýaýratmakda möhüm rol oýnaýan dinamiki we döredijilik proses diýip bellenilýär. Ikilenç atlandyrmada dil serişdeleriniň hasabyna emele gelen täze sözleri, sözleriň göçme manylaryny, durnukly söz

düzümlerini, frazeologik birlikleri duýgy öwüşgünlerini beýan etmek, çeper keşpi we dürli stilistik täsirleri döretmek üçin, şeýle hem gündelik sözleşikde we ylmy tekstlerde täze düşüňjeleri aňlatmak üçin giňden ulanylýar. Meselem: adamyň fiziki we ruhy sagdynlygy türkmen dilinde birnäçe obrazly söz düzümleriniň üsti bilen aňladylýar. Mysal üçin: “*Ýyldyza toýnak salmak; ýüzüniň gany damaýyn diýýä; boýny çapgy ýassygy ýaly; tut ýaly, çille mesi ýaly; eti-gany ýerinde; gulanalma bolmak*” ýaly frazeologik birlikler adamyň sagdyn, keýpi kök ýagdaýyny göçme manyda ulanylýan durnukly söz düzümleriniň kömegi bilen suratlandyryp, tekstiň dilini çeperleşdirmäge ýardam edýär. Görşümüz ýaly, adama mahsus ýagdaýlary her dil öz çeper obrazlarynyň üsti bilen ýüze çykarýar. Frazeografiýanyň esasy meseleleriniň biri-de, frazeologiki birligiň manysyny düşündirmektir. Bilşimiz ýaly, frazeologik birligiň manysy daş-töweregimizi gurşap alýan zatlary, hem duýgyny aňladýar, ýagny duýgy arkaly obýektiw manyny düşündirmek esasy mesele hasaplanýar.

Sözlükde *sözlük makalasyňyň* gurluşy frazeografiýanyň esasy meseleleriniň biri bolup, frazeologiki sözlügiň hili bu meseläniň çözülmegine baglydyr, sebäbi frazeografiýanyň dürli nazary we amaly meseleleri şu ýerde ýygnanandyr.

Frazeografiýanyň predmeti dürli frazeologiki sözlükleri düzmek üçin teoretiki we amaly usullary we ýörelgeleri ylmy jähtden öwrenmekden ybarat bolup durýar.

Ilki bilen biz frazeologik sözlüklerde duş gelýän *sözlük makalasyňyň* gurluşyny kesgitläli. Ol *baş sözden, kesgitlemeden, belgiden, glossadan we illýustrasiýadan* ybarat. Sözlükde sözlük makalasyňyň gurluşyndaky elementleriniň bu tertibi köp leksikografiki we frazeografiki çeşmelere laýyk gelýär. Sözlük makalasyňyň gurluşyndaky baş söz meselesi, kesgitlemäniň takyklygy, frazeologik manynyň konnotatiw bölegini düşündirmegiň serişdeleri hökmünde belgi, glossa, illýustrasiýa ýaly frazeografiki meseleler häzirkäki dil bilimi ylmyň ösüş derejesinde çözülip bilner.

Baş söz - frazeologik birligiň hemişelik komponenti bolup, çalşylmaýan ýa-da elliptik däl bölegi hökmünde frazeologik sözlüklerde elipbiý tertibinde ýerleşdirilýär.

Mysal üçin: *Süýt kölüne batyrmak* – köp zady wada bermek; *Süýt* sözi frazeologik birligiň sözlükde ýerleşýän ýerini görkezýär.

Kesgitleme – frazeologiki birligiň manysynyň düşündirilişi. Kesgitlemäniň maksady, bir zady ýa-da hadysany atlandyryýan frazeologik birligi aýdyňlaşdyrmakdyr. Ýeterlik kesgitlemäniň döredilmegi frazeologiki birlikleriň manysyny düşündirmek meselesiniň şerti hasaplanýar. Kesgitleme latynça “defenitio” sözünden bolup, düşüňjäniň gysga kesgitlemesini aňladýar. Dogry düzülen kesgitleme birnäçe talaplary kanagatlandyrmalydyr. Birinjiden, bu frazeologiki birligiň manysynyň ýeterlik beýany; ikinjiden, kesgitleme frazeologiki birligiň semantik gurluşuny, ýagny frazeologiki birligiň manysyny obýektiw görkezmeli; üçünjiden, kesgitlemäniň dili neýtral leksika bolmaly.

Mysal üçin: *Şeytana sapak bermek* – örän hilegär, jögi bolmak; aldawçy, mekir bolmak. Kesgitlemede getirilen häsiýetler *hilegär, jögi, aldawçy, mekir* sypatlaryň üsti bilen açylýar.

Belgi - frazeologiki birlikleriň stilistiki taýdan kesgitlenişi. Belgi frazeologiki birlikleriň stilistiki taýdan haýsy sözlere: neýtral, edebi kitap ýa-da gepleşik (agzeki) sözlere degişlilikini tapawutlandyryýar. Stilistik belgiler düşündirişiň elementleri hasaplanýar, sebäbi konnotatiw maglumatlar frazeologik manynyň möhüm böleklerinden biridir.

Mysal üçin: *Tumşugyna kakmak (gödek)*- urmak, garşylyk görkezmek, gaýtawul bermek.

Telpegiňi ters geýdirmek(gülkünc) – it alan sanaja döndermek, enter-pelegini öwürmek, ala basga goýmak, aljyratmak.

Lebziňi ýuwutmak (edeb—kitap dili) -eden wadaňdan dönmek, ykrarsyz bolmak.

Belgilerde getirilen **gödek**, **gülkünç** sözleri gepleşik stiline ýa-da **edebi-kitap diline** degişli bolup, ol resmi stilde ulanylmaýar. Belgiler frazeologik birlikleriň ulanylyş çäginde görkezip gelýärler.

Frazeologik sözlükde belgileriň ýoklugy, frazeologiki birligiň stilistik taýdan neýtral umumy manysyny berýär. Köp ýagdaýlarda belgileriň ýoklugy, doly dälligi frazeografiki meseleleriň doly çözülmändiginiň netijesidir.

Awtor tarapyndan 1994 ýylda “Frazeologiýa dünýäsine syýahat” atly düşüňjeler boýunça düzülen gysgaça sözlükde belgiler ulgamyny, ýagny emosional-baha beriş belgilerini esaslandyrmaga synanyşdyk. Ýokarda agzalan sözlükde on iki sany esasy emosemany görkezýän on iki belgi tapawutlandyrylýar: *mähirli; hoşniýetli, hormat goýýan; gülkünç; ýaňsylama; göwniýetmezçilik; ýigrenç; rehimli, äsgermezlik; oňlamazlyk; kinäýaly; gödek.*

Mysal üçin: *Petir ýaly bezemek (ýaňsylama)*- urmak; *Üzeňniden üç geçmek (ýigrenç)*- ýaýaplamak, ýaranýaňlyk etmek.

Glossa - frazeografiki teoriýada sözlük makalasyň düzüm böleklerinden biri hasaplanýar. Bu sözlügiň düşündirişli ýa-da suratlandyryjy bölegi bolup, frazeologiki birligiň goşmaça semantik aýratynlyklaryny kesgitlemäge gönükdirilen dürli maglumatlar glossa girýär.

Sözlügimizdäki frazeologiki birlikleriň täsirlilik aýratyn belgi bilen bellemegi, ýöne kesgitlemede täsirlilik şu asakdaky sypatlar we goşma sözler bilen görkezilýär: **örän, agyr, kyn, gaty, agdyk, artyk, düýpgöter, halys, köp, iň.**

Frazeologik birlikleriň kesgitlemesinde alamatyň ýygy-ýygdan ýüze çykýandygyny görkezýän söz düzümlerine duş gelýäris, ýagny täsirlilik görkezýän alamatlary sözlük makalasyň **glossa** bölümünde goýmagy makul bildik.

Mysal üçin: *Taza dönmek - örän horlanmak; Iýeniň awy bolmak - agyr ýagdaýa düşmek; Ölüm ýassygynda ýatmak - agyr syrkawlamak; Iti çykmak - halys ýadamak.*

III ýustrasiýa - kontekstde aýratyn ulanylyşyny görkezmek frazeologiki birlikleriň manysynyň doly açylmagyna ýardam edýär.

Öň aýdyp geçişimiz ýaly, frazeografiýanyň iň möhüm meselelerinden biri frazeologiki birlikleriň manysyny düşündürmektir. Mysal üçin:

1. *Soka salnan ýaly bolmak*- endam-janyň kül-owram bolup agyrmak.

Abadan ir-ertir, giç-agşam endamynyň soka salnan ýaly owulyp, kebzeleriniň gurusýandygyny, gyzgynyň kä galyp, kä peselýändigini duýsa-da, “ýoňdur-da” diýip äsgermezçilik etdi. (Bazar Öwezow, Sessiz agy).

2. *Tapdan düşmek* – halys ysgynyň gaçmak.

Gije ýaryndan agypdy. Şu töwerekde iki adam ýatanokdy: maňlaýy ýyrtyk örtmen bilen şatyrdadyp daňylgy, halys tapdan düşen Durdygül, uly ýorganyň astynda ot bolup ýatan Marka gelin. (Ýylgaý Durdyýew, Nedirbaý Aýtakow).

3. *Çile düşmek* – çileden çykarylmaýyk çaganyň we enesiniň bolýan öýüne eli çig etli, ýumurtgalynatanyş adamyň gelmegi bilen bagly enede, ýa-da çagada kesel döreýär diýen ynanç halkyň arasynda bar. *Bu çaga gaty köp aglaýar, göbegäm çişipdir. Şuňa işan aga “çile düşüpdür” diýýär.* Türkmen diliniň frazeologik sözlügi üçin frazeologik birlikleriň manysynyň konnotatiw bölegini açyp görkezýän belgileriň ulgamy

Emosional-baha beriş belgilerini	oňyn	Mähirli, sypaýy, degişme, gülkünç, rehimli.
	oňyn däl	Ýañsylama, kinaýa, oňlamazlyk, äsgermezlik, göwniýetmezçilik, ýigrenç
Ulanylýan ýyglygy		Seýrek, ýygy-ýygydan
Ulanylýan örüsi		Resmi, resmi däl
Wagt babatynda		Neologizm, gadymy, taryhy, arhaizm

Stilistik gatlaklar	Ýokary stil	Poeziýa, edebi-kitap, adalgalar	
	Neýtral stil	Adaty gepleşik dilde frazeologizmler belgisiz ulanylýar.	
Hyzmat ediş çägi	Pes stil	Adaty gepleşik	Ewfemizmler
		Gödek dilde	Žargon, gödek, paýyş, sögünç
Etimologik belgiler	Gelip çykyşy boýunça	Halyçylyk, zergärçilik, oba hojalygyna degişli, awçylaryň dili bilen bagly, atşynaslyk bilen bagly.	Dini, erteki

Tablissada frazeologik birlikleriň manysynyň konnotatiw bölegini açyp görkezmäge ýardam edýän, emosional-baha beriş we funksional-stilistik belgiler ýerleşdirildi

Ýokarda agzalan “Frazeologiýa Dünýäsine Syýahat” atly düşüňjeler boýunça düzülen gysgaça sözlükde konnotasiýanyň üç komponenti hasaplanýan: emosional-baha beriş, täsirlilik we funksional-stilistik belgiler goýuldy.

Netije

Türkmen frazeologiýasy we frazeografiýasy boýunça geçirilen bu seljermeler, dilimiziň bu ugurdaky äkan-çäkan ylmy mümkinçiliklerini we öwrenilmeli taraplaryny aýdyň ýüze çykarýar. Frazeologik birlikler diňe bir durnukly söz düzümleri bolman, olar milletiň taryhy ýadynyň we medeni aňnyň iň täsirli görnüşidir. Makalada bellenilip geçilişi ýaly, sözlük makalasyň gurluşyndaky her bir element, baş sözden başlap, illýustrasiýa çenli bolan zygiderlilik frazeologik birligiň manysynyň doly we dogry kabul edilmeginde uly rol oýnaýar. Häzirki zaman Türkmen dil biliminiň ösüş derejesinde, bu meseleleriň ylmy jähatden täzeçe çözülmegi we sözlüklerde konnotatiw manylaryň takyk belgiler arkaly beýan edilmegi geljekki nesiller üçin gymmatly çeşme bolup hyzmat eder.

Özünde emosional-baha beriş, täsirlilik we funksional-stilistik öwüşgünleri jemleýän konnotasiýa meselesi, frazeograflaryň önünde duran iň jogapkärli wezipeleriň biridir. Sözlüklerde ulanylýan stilistik belgileriň (labels) ulgamlaşdyrylmagy, frazeologizmleriň diňe bir manysyny däl, eýsem olaryň ulanylyş çägin, medeni kontekstini we duýgy reňkini hem takyk görkezmäge mümkinçilik berýär. Şunuň bilen baglylykda, "Frazeologiýa dünýäsine syýahat" ýaly ylmy synanyşyklar we işlenip düzülen täze belgi ulgamlary, Türkmen frazeografiýasynyň hilini we ylmy esaslaryny has-da kämilleşdirýär. Bir sözlügiň hili onuň madda gurluşynyň (slovarnaya statya) ylmy taýdan nähili guralandygyna baglydyr, sebäbi frazeografiýanyň ähli nazary we amaly düýp

mazmuny hut şol ýerde jemlenýär. Netije hökmünde aýtsak, türkmen frazeologiyasynyň semantik, onomasiologik we leksikografik meseleleriniň giňişleýin öwrenilmegi, dilimiziň baýlygyny gorap saklamak we ony ylmy esasyda dünýä ýaýmak üçin zerurdyr. "Çile düşmek", "ýyldyza toýnak salmak" ýaly milli reňkli obrazlar arkaly dünýäniň täzeçe beýanyny döretmek türkmen diliniň beýikliginiň subutnamasydyr. Gelejekde taýýarlanajak düýpli frazeologik sözlükler, diňe bir hünärmenler üçin däl, eýsem terjimeçiler, ýazyjylar we tutuş halk köpçüligi üçin diliň çeperçilik serişdelerini ulanmakda möhüm gollanma bolar. Sanly tehnologiýalaryň ösýän zamanasynda, bu ylmy maglumatlaryň elektron sözlükler we maglumat bazalary görnüşinde elýeterli edilmegi, Türkmen Türkoloji ylmynyň halkara derejesindäki abraýyny has-da ýokarlandyrrar.

Iqtiboslar/ References/ Kaynaklar/ Сноски:

1. Большой русско-туркменский словарь: в 2-х т. – М., Русский язык – 1986. А-О, I том - 816стр.; М., Русский язык – 1987, П-Я, II том – 752стр.
2. Дегтяренко Г.И. Глагольные фразеологические единицы и их лексикографическая трактовка (на материале толковых словаре современного английского языка): Дис. ... канд. Филол. наук.- М., 1985.- 253 с.
3. Жоржوليани Д.А. Некоторые проблемы фразеологической номинации в ономасиологическом аспекте //Сб. Науч. тр. Моск. Пед. Ин-та иностр. яз. им. М.Тореза.- М., 1988.- Вып. 311.- С. 12-22.
4. Кунин А.В. Англо-русский фразеологический словарь.- М.: Русский язык, 1984.- 942 с. Шаммаева Н.Ш. Фразеология дүнийэсине сыяхат – Чарджоу, 1994 – 60 с.

**BULLETIN OF THE
INTERNATIONAL JOURNAL
“TURKOLOGICAL
RESEARCH”**

In order to implement programs and projects developed to accelerate the relationship envisaged at the summit of the Organization of Turkic States held in Samarkand, as well as to coordinate and highlight the research work carried out in the field of Turkic studies, the International Journal “Turkological Research” at Samarkand State University named after Sharof Rashidov passed the state registration. The journal is intended to publish the results of scientific research in the field of Turkic languages and dialects, the history of linguistic and literary relations of the Turkic peoples of Central Asia, the socio-cultural field. There are such headings as a young researcher, memory and our anniversaries. Articles written in Uzbek, Turkish, Russian, English and all Turkic languages are accepted.

The scientific journal is based on the decision of the Higher Attestation Commission of the Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan dated May 8, 2024 and numbered 354/5; It is included in the list of scientific publications that are recommended for candidates to receive the Doctor of Philosophy (PhD) and Doctor of Science (DSc) academic degrees in the fields of history and philology to publish their scientific results due to their theses.

**THE JOURNAL PUBLISHES ARTICLES
IN THE FOLLOWING AREAS:**

- ✓ History of socio-cultural relations of the Turkic peoples;
- ✓ Research of the Turkic World;
- ✓ Dialectology of Turkic languages;
- ✓ Geopolitics of the Turkic World;
- ✓ Folklore Studies;
- ✓ Comparative Linguistics and Literary Studies;
- ✓ Literary Relations and Translation Studies.

CONTACT ADDRESS:

Mailing Address:

140104, University boulevard, 15,
Samarkand, Uzbekistan,
Research Institute of Turkology under
Samarkand State University named after
Sharof Rashidov

Phone:

+998 91 527 68 22
+998 99 596 35 69
+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Email:

turkologiya.samdu@gmail.com

Website:

<https://turkologiya.samdu.uz>

REQUIREMENTS FOR ARTICLES:

- The article is presented on 8-10 pages;
- Article structure:
 1. The text of the article should be prepared in Times News Roman font, size 14, left: 3 cm, right: 1.5 cm, top and bottom: 2 cm; in A4 format in 1.15 intervals.
 2. The title of the article, surname, name and patronymic of the author (authors) are indicated in full and written in capital letters.
 3. Position, academic title, place of work (study), region, republic, telephone number, email address and ORCID number of the author (authors) are indicated in full.
 4. The abstract should consist of a brief content and importance of the article, results.
 5. At the beginning of each article, there should be an annotation in 2 other languages (optionally selected from Uzbek, English, Russian and Turkish) in addition to the language in which the article is written.
 6. The abstract should be no more than 120-150 words.
 7. At the bottom of the abstract, 7-10 key words should be given that illuminate the content of the article.
 8. The article should be prepared in the following form:
 - a) Introduction;
 - b) Main part;
 - c) Results and Discussions;
 - d) Conclusions;
 - e) List of literature (References) – in alphabetical order;
 - f) Citations are given in brackets in the form of the author's surname - date of publication - page (Muminov, 2020: 25);
 - g) Figures, drawings, tables, diagrams are designated in Arabic numerals as “Figure”. Signs or pointers are placed under the figure, in the next line, in the middle and highlighted in bold.
- The topic of the scientific article submitted by the author (or co-authors) must correspond to the journal's columns.
- Articles can be submitted in Uzbek, English, Russian, and all other Turkic languages
- The author(s) are responsible for the scientific validity, reliability and plagiarism of the information and evidence presented in the article;
- Articles will be considered. The journal publishes only articles recommended by experts;
- Articles not requested will not be published and will not be returned to the authors;
- Only 1 article of the author is published in 1 issue of the journal.

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO JURNALINING AXBOROT XATI

Davlatimiz tomonidan olib borilayotgan ijtimoiy-ma’rifiy, ilm-fanni rivojlantirishga qaratilgan siyosat, Turkiy Davlatlar Tashkilotining Samarqanda o‘tkazilgan sammitida ko‘zda tutilgan o‘zaro aloqalarni jadallashtirish bo‘yicha ishlab chiqilgan dastur va loyihalarni amalga oshirish hamda turkologiya sohasida olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarini muvofiqlashtirish va yoritish maqsadida Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetida “Turkologik tadqiqotlar” xalqaro jurnali ta’sis etildi. Jurnal turkiy til va shevalar, Markaziy Osiyo turkiy xalqlari lisoniy va adabiy aloqalari tarixi, ijtimoiy-madaniy sohalarda amalga oshirilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarining natijalarini e’lon qilishga mo’ljallangan. Jurnalda muharrir minbari, tadqiqotlar, ilmiy axborot, taqriz va e’tirof, ilmiy anjuman, yosh tadqiqotchi, xotira, yubilyarlarimiz kabi ruknlar mavjud. O‘zbek, turk, rus, ingliz va barcha turkiy tillarda yozilgan maqolalar qabul qilinadi.

Ilmiy jurnal O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAKning 2024-yil 8-maydagi 354/5-sonli rayosat qarori asosida tarix, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

JURNAL QUIYIDAGI YO‘NALISHLARDAGI MAQOLALARNI NASHR QILADI:

- ✓ Turkiy xalqlarning ijtimoiy-madaniy aloqalari tarixi
- ✓ Turk dunyosi tadqiqotlari
- ✓ Turkiy tillar dialektologiya
- ✓ Folklorshunoslik
- ✓ Qiyosiy tilshunoslik va adabiyotshunoslik
- ✓ Adabiy aloqalar va tarjimashunoslik.

MUROJAAT UCHUN MANZIL:

Pochta manzili:

140104, Universitet xiyoboni, 15-uy,
Samarqand, O‘zbekiston,
Sharof Rashidov nomidagi Samarqand
davlat universiteti huzuridagi
Turkologiya ilmiy-tadqiqot instituti

Telefon:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Elektron pochta:

turkologiya.samdu@gmail.com

Veb-sayt:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAQOLALARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR:

- Maqola 8-10 sahifa hajmida taqdim etiladi;
- Maqolaning tarkibiy tuzilishi:
- 1. Maqola matni Times News Roman shriftida, 14 kattalikda, chap: 3 sm, o‘ng: 1,5 sm, yuqori va quyi: 2 sm; 1,5 intervalda, A4 shaklida tayyorlanishi lozim.
- 2. Maqola sarlavhasi, muallif(lar)ning familiyasi, ismi va otasmi to‘liq holatda katta harflar bilan yozilishi kerak.
- 3. Muallif(lar)ning lavozimi, ilmiy unvoni, ish (o‘qish) joylari, viloyat, Respublika, telefon raqami, elektron pochta manzili va ORCID raqqami to‘liq keltirilishi kerak.
- 4. Annotatsiya, maqolaning qisqacha mazmun va ahamiyati, natijalardan iborat bo‘lishi lozim.
- 5. Har bir maqola boshida maqola yozilgan tildan tashqari yana 2 tilda (o‘zbek, ingliz, rus va turk tillaridan ixtiyoriy ravishda tanlanadi) annotatsiya bo‘lishi lozim.
- 6. Annotatsiya 120-150 so‘zdan ko‘p bo‘lmagan shaklda bo‘lishi kerak.
- 7. Annotatsiyaning pastki qismida maqola mazmunini yorituvchi 7-10 ta tayanch so‘zlar keltirilishi kerak.
- 8. Maqola quyidagi shaklda tayyorlanishi kerak:
 - a) Kirish (Introduction);
 - b) Asosiy qism (Main part);
 - c) Natijalar va muhokama (Results and Discussions);
 - d) Xulosalar (Conclusions);
 - e) Adabiyotlar (References) – alifbo tartibida keltiriladi;
 - f) Havola(snoskalar)lar qavsda muallif familiyasi – nashr sanasi – sahifasi (Mo‘minov, 2020: 25) shaklida keltiriladi;
 - g) Rasm, chizma, jadval, diagrammalar «Rasm» deb arab raqamlari bilan qayd etiladi. Belgi yoki ishoralar – rasm ostida, keyingi qatorda, o‘rtada joylashtiriladi va qoraytirilgan shrift bilan belgilanadi.
- Muallif (yoki hammualliflar) tomonidan taqdim etilayotgan ilmiy maqola mavzusi jurnal ruknlariga mos kelishi shart.
- Maqolalar o‘zbek, ingliz, rus va barcha turkiy tillarda taqdim etilishi mumkin.
- Maqolada keltirilgan ma’lumot va dalillarning ilmiy asoslanganligi, ishonchli va ko‘chirmachilik holatlari uchun muallif(lar) mas’uldir;
- Maqolalar ekspertiza qilinadi. Ekspertlar tomonidan tavsiya etilgan maqolalargina jurnalda chop etiladi;
- Tavsiya etilmagan maqolalar chop etilmaydi va mualliflarga qaytarilmaydi;
- Jurnalning 1 ta sonida muallifning faqat 1 ta maqolasi chop etiladi.

**БЮЛЕТЕНЬ
МЕЖДУНАРОДНОГО ЖУРНАЛА
“ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”**

В целях реализации программ и проектов, разработанных для ускорения взаимоотношений, предусмотренных на состоявшемся в Самарканде саммите Организации Тюркских Государств, а также координации и освещения научно-исследовательской работы, проводимой в области тюркологии, Международный журнал Самаркандского государственного университета имени Шарофа Рашидова «Тюркологические исследования» прошел государственную регистрацию. Журнал предназначен для публикации результатов научно-исследовательских работ в области тюркских языков и диалектов, истории языковых и литературных связей тюркских народов Средней Азии, социокультурной области. Есть такие рубрики, как молодой исследователь, память и наши юбилеи. Принимаются статьи, написанные на узбекском, турецком, русском, английском и всех тюркских языках.

Научный журнал на основании решения Высшей аттестационной комиссии (ВАК) Министерства высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 8 мая 2024 года под номером 354/5; Он включен в перечень научных изданий, рекомендуемых кандидатам на получение ученых степеней доктора философии (PhD) и доктора наук (DSc) в области истории и филологии для публикации своих научных результатов по своим диссертациям.

**В ЖУРНАЛЕ ПУБЛИКУЮТСЯ
СТАТЬИ ПО СЛЕДУЮЩИМ
НАПРАВЛЕНИЯМ:**

- ✓ История социально-культурных отношений тюркских народов;
- ✓ Исследования тюркского мира;
- ✓ Диалектология тюркских языков;
- ✓ Геополитика тюркского мира;
- ✓ Изучение фольклора;
- ✓ Сравнительное языкознание и литературоведение;
- ✓ Литературные отношения и переводоведение.

КОНТАКТНЫЙ АДРЕС:

Почтовый адрес:

140104, Университетский бульвар,
15, город Самарканд, Узбекистан,
Научно-исследовательский
институт Тюркологии при
Самаркандском Государственном
Университете имени Шарофа
Рашидова

Телефон:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

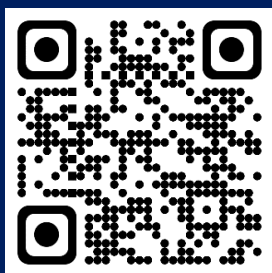
@turkologiya2025

Электронная почта:

turkologiya.samdu@gmail.com

Веб-сайт:

<https://turkologiya.samdu.uz>

ТРЕБОВАНИЯ К СТАТЬЯМ:

- К публикации принимаются статьи объемом 8-10 страниц;
- Структура статьи:
 1. Текст статьи должен быть выполнен шрифтом Times News Roman, размером 14 пунктов, слева: 3 см, справа: 1,5 см, сверху и внизу: 2 см; с межстрочным интервалом 1,15, формат листа А4.
 2. Название статьи, фамилия, имя и отчество автора(ов) должны быть написаны заглавными буквами в полном регистре.
 3. Должность, ученое звание, места работы(учебы), регион, Республика, номер телефона, адрес электронной почты и ORCID-номер автора(ов) должны быть указаны полностью.
 4. Аннотация должна состоять из краткого содержания и важности статьи, результатов.
 5. В начале каждой статьи, помимо языка, на котором написана статья, должна быть аннотация на 2-х других языках (на выбор – узбекский, английский, русский и турецкий).
 6. Аннотация должна содержать не более 120-150 слов.
 7. Внизу аннотации должно быть 7-10 ключевых слов, освещающих содержание статьи.
 8. Статья должна быть подготовлена в виде:
 - a) Вступление (Introduction);
 - b) Основная часть (Main part);
 - c) Результаты и обсуждение (Results and Discussions);
 - d) Выводы (Conclusions);
 - e) Литература (References) – в алфавитном порядке
 - f) Ссылка(сноски) приводится в скобках в виде фамилии автора – дата публикации – страница (Муминов, 2020: 25);
 - g) Рисунки, чертежи, таблицы, схемы нумеруются арабскими цифрами и обозначаются как «Рисунок». Знаки или указатели размещают под рисунком, в следующей строке, посередине и выделяют жирным шрифтом.
- Тема научной статьи, представленной автором (или соавторами), должна соответствовать рубрикам журнала.
- Статьи могут быть представлены на узбекском, английском, русском и всех других тюркских языках.
- Автор(ы) несут ответственность за научную обоснованность, достоверность и плагиат информации и доказательств, представленных в статье;
- Статьи рецензируются. В журнале публикуются только статьи, рекомендованные экспертами;
- Нерекондованные статьи не публикуются и не возвращаются авторам;

“TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİNİN BÜLTENİ

Özbekistan Cumhuriyeti devletinin sosyal-egitimsel ve bilimsel gelişme politikasının başarılı şekilde uygulanmasına yardımcı olmak amacıyla, Semerkant'ta düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatının zirvesinde öngörülen karşılıklı ilişkilerin hızlandırılması için geliştirilen program ve projeleri uygulamak, bilimsel çalışmaları koordine etmek, Türkoloji alanında yürütülen araştırma çalışmaları Şeraf Reşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi, Uluslararası “Türkoloji Araştırmaları” dergisini tescil etmiştir. Dergi, Türk dili ve lehçeleri, Orta Asya Türk topluluklarının dil ve edebiyat ilişkileri tarihi, sosyo-kültürel alanlardaki bilimsel ve araştırma çalışmalarının sonuçlarını yayınlamayı amaçlamaktadır. Dergimizde editör kürsüsü, araştırma, bilim dünyasından, inceleme ve tanıma, bilimsel konferans, genç araştırmacı, hatıra, yıldönümleri gibi sütunlar yer almaktadır. Özbekçe, Türkçe, Rusça, İngilizce ve tüm Türk lehçelerinde yazılmış makaleler kabul edilmektedir.

Bilimsel dergi, Özbekistan Cumhuriyeti Yükseköğretim, Bilim ve İnovasyon Bakanlığı'na bağlı Yüksek Kabul Komisyonu'nun 8 Mayıs 2024 tarihli ve 354/5 sayılı kararına esasen; tarih, filoloji alanlarında Felsefe Doktoru (Doktora) ve Bilim Doktoru (DSc) akademik derecesini almaya aday kişilerin tezleri dolayısıyla bilimsel sonuçlarını yayınlaması tavsiye edilen ilmî yayınlar listesine dâhil edilmiştir.

DERGİ AŞAĞIDAKİ ALANLARDA MAKALELER YAYINLAMAKTADIR:

- ✓ Türk Dünyasındaki sosyo-kültürel ilişkilerin tarihi;
- ✓ Türk Dünyası araştırmaları;
- ✓ Türk Lehçeleri diyalektolojisi;
- ✓ Türk Dünyasının jeopolitiği;
- ✓ Folklor çalışmaları;
- ✓ Karşılaştırmalı dilbilim ve edebiyat çalışmaları;
- ✓ Edebi ilişkiler ve çeviri çalışmaları.

İLETİŞİM ADRESİ:

Posta adresi:

140104, Üniversite Bulvarı, 15,
Semerkant şehri, Özbekistan, Şeraf
Reşidov adına Semerkant Devlet
Üniversitesine bağlı Türkoloji
Araştırmaları Enstitüsü

Telefon:

+998 99 582 93 81

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

E-posta:

turkologiya.samdu@gmail.com

İnternet sitesi:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAKALE YAZIM KURALLARI:

- Makale 8-10 sayfada sunulur;
- Makale'nin yapısı:
 1. Makale metni Times New Roman yazı tipinde, 14 punto büyüklükte, sol kenarından 3 cm'lik, sağ kenarından 1,5 cm'lik, üst ve alt kenarından 2 cm'lik boşluk bırakılarak, tek sütun olarak, 1,15 satır aralığında, A4 boyutunda hazırlanmalıdır.
 2. Makalenin başlığı, yazar(lar)ın soyadı, adı ve baba adı tam olarak büyük harflerle yazılmalıdır.
 3. Yazar(lar)ın pozisyonu, akademik ünvanı, çalıştığı (öğrendiği) yer, bölgesi, cumhuriyeti, telefon numarası, e-posta adresi ve ORCID numarası eksiksiz olarak verilmeli.
 4. Özet, makalenin amacını, önemli bulgularını ve sonuçlarını içermelidir.
 5. Her makalenin başında, makalenin yazıldığı dilin yanı sıra 2 dilde de (isteğe bağlı olarak Özbekçe, İngilizce, Rusça ve Türkçe arasından seçilecek) açıklama bulunmalıdır.
 6. Özet, 120-150 sözcüğü geçmeyecek şekilde yazılmalıdır.
 7. Özeti alt kısmında makalenin içeriğini tanımlayacak en az 7, en fazla 10 anahtar kelimeye yer verilmelidir.
 8. Makale, aşağıdaki formatda hazırlanmalıdır:
 - a) Giriş (Introduction);
 - b) Ana bölüm (Main part);
 - c) Sonuçlar ve tartışma (Results and Discussions);
 - d) Sonuçlar (Conclusions);
 - e) Kaynakça (References) alfabetik olarak sıralanmalıdır;
 - f) Bağlantılar (dipnotlar) yazarın soyadı - yayın tarihi - sayfa şeklinde parantez içinde verilecektir (Muminov, 2020: 25);
 - g) Resim, çizim, tablo, diyagramlar “Resim” olarak Arap rakamları ile kaydedilir. İşaretler resmin altına, bir sonraki satıra, ortaya yerleştirilir ve koyu yazılır.
- Yazarın (veya ortak yazarların) sunduğu bilimsel makalenin konusu dergi sütunlarıyla örtüşmelidir.
- Makaleler Özbekçe, İngilizce, Rusça ve tüm Türk dillerinde gönderilebilir.
- Makalede sunulan bilgi ve kanıtların bilimsel dayanağı, güvenilirliği ve intihalinden yazar(lar) sorumludur.
- Makaleler hakemli olacaktır. Dergide sadece uzmanlar tarafından tavsiye edilen makaleler yayımlanır.
- Talep edilmeyen yazılar yayınlanmayacak ve yazarlarına iade edilmeyecektir.
- Derginin 1 sayısında yazarın sadece 1 makalesi yer alacaktır.

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

XALQARO ILMIIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL
RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL
DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Muharrir:

Musahhih va texnik muharrir:

Norxo‘ja Choriyev

Rahmatulloh Shokirov

2026-yil 24-martda tahririy-nashriyot bo‘limiga qabul qilindi.

2026-yil 27-martda original-maketdan bosishga ruxsat etildi.

Qog‘oz bichimi 60x84.1/16. «Times New Roman» garniturasini.

Offset qog‘ozi. Shartli bosma tabog‘i –15,4.

Adadi 15 nusxa. Buyurtma №806

SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi bosmaxonasida chop etildi.

140104, Samarqand sh., Universitet xiyoboni, 15.

ISSN 2992-9229

9

772992

922004